

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.575/2021/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Harangozó Attila, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. november 29.

Az ügy tárgya: fogolyszökés vétsége

Terhelt: terhelt

Első fok: Miskolci Járásbíróság, 30.B.370/2020/40., ítélet,
tárgyalás, 2020. október 13.

Másodfok: Miskolci Törvényszék, 1.Bf.20/2021/9., végzés,
tanácsülés, 2021. február 18.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a fogolyszökés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Miskolci Járásbíróság 30.B.370/2020/40. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék 1.Bf.20/2021/9. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Miskolci Járásbíróság a 2020. október 13. napján meghozott 30.B.370/2020/40. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki fogolyszökés vétségében [Btk. 283. § (2) bekezdés], ezért mint többszörös visszaesőt 1 év 2 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] A védelmi fellebbezések alapján eljáró Miskolci Törvényszék a 2021. február 18. napján meghozott 1.Bf.20/2021/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a bűnjelekre vonatkozó egyes rendelkezéseket pontosította.

[3] Az eljáró bíróság által megállapított tényállás lényege szerint:

– A terhelt bűnügyi felügyeletét a Miskolci Járásbíróság a 15.B.1658/2016/1037-II. számú végzésével 2018. november 28. napjától elrendelte, majd a Miskolci Törvényszék a 2019. április 9. napján meghozott 16.B.8/2019/28. számú végzésével a kényszerintézkedést fenntartotta.

– A bűnügyi felügyelet foganatosítása során a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítését – a terhelt lábára történő rögzítéssel – 2018. november 28. napján 13 óra 10 perckor végrehajtotta. A terhelt a technikai eszköz működésével kapcsolatos tájékoztatást, továbbá közreműködési kötelezettségét a jogkövetkezményekre történő kioktatást követően tudomásul vette, az erről készült jegyzőkönyvet aláírta.

– A terhelt 2019. május 6. napján 5 óra 17 perckor a tartózkodási helyén, a lakásban a lábára helyezett nyomkövető eszközt egy ollóval levágta, az eltávolított technikai eszközt a lakásban hátrahagyva ismeretlen helyre távozott, ezáltal a kényszerintézkedés alól végleg kivonta magát.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, tartalma szerint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan.

[5] Indokai szerint tévedett a bíróság, amikor azzal, hogy a bűnösségét fogolyszökés vétségében megállapította. Hivatkozott arra, hogy javára végszükség állapítható meg, valamint arra, hogy mivel korábban ilyen bűncselekményt nem követett el, ezért nem lehet többszörös visszaeső, csak visszaeső.

[6] Kifejtette, hogy az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság részben megalapozatlan tényállást állapított meg, és eljárási szabályokat is sértett, ami miatt a másodfokú bíróság is jogszabálysértő határozatot hozott. Ezért a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[7] Az indítványában a terhelt egy másik terhelt ügyére utalt, akit két alkalommal ítélte el a bíróság fogolyszökés miatt, és akinek a büntetését a vele szemben kiszabott szabadságvesztéshez hasonlította, melynek eredményeként a saját büntetését eltúlzottnak találta.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.703/2021/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[9] Indokai szerint törvényben kizárt a terheltnek a megállapított tényállást sérelmező, annak téves voltára történő hivatkozása, mert azzal a terhelt a tényállás megalapozottságát vitatja, melyre felülvizsgálati eljárásban nincs törvényi lehetőség.

[10] A Legfőbb Ügyészség a végszükséget érintően kifejtette, hogy a terhelt általánosságban hivatkozik végszükség fennálltára, azonban annak konkrét körülményeit nem jelölte meg, és az irányadó tényállás sem tartalmaz olyan tény, amely akár csak átvitt módon is közvetlen és másként el nem hárítható veszélyre utalna. Megjegyezte, hogy a terhelt által az alapügy során előadott azon védekezés, mely szerint élettársa és gyermekei lakhatásának és megélhetésének biztosítása érdekében munkát kellett vállalnia, a végszükség megállapítására nem alkalmas, mivel a megélhetéshez szükséges munkavégzés veszélynek semmiképpen sem tekinthető, ráadásul a bűnügyi felügyelet munkavállalás céljából történő részleges feloldásának indítványozására a terheltnek törvényes lehetősége is lett volna.

[11] Az indítvány bünteteskiszabást érintő kifogása kapcsán a Legfőbb Ügyészség utalt arra, hogy ez önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti. Az ügyész szerint a más terhelttel szemben hasonló bűncselekmény elkövetése miatt alkalmazott büntetések alapján a jelen ügyben kiszabott büntetés aránytalanságára hivatkozás felülvizsgálati eljárást szintén nem alapoz meg. A terhelt többszörös visszaesői minőségét érintő rendelkezését illetően utalt arra, hogy ezzel kapcsolatban egyszerűsített felülvizsgálatnak lehet helye. Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

[12] A terhelt a 2021. június 21-én kelt – a Legfőbb Ügyészség átiratára tett – észrevételében az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárásra utasítását kérte.

[13] A felülvizsgálati indítványában megfogalmazott indokait részben megismételve kifejtette, hogy végszükségben követte el a terhelt megállapított bűncselekményt, illetve változatlanul sérelmezte a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét.

[14] Előadta, hogy korábban a ráhelyezett nyomkövetőt nem távolította el, mert akkor nem volt végszükségben, azonban a jelen ügy tárgyát képező esetben nem volt más lehetősége. Ezzel összefüggésben kifogásolta a vele szemben folyt büntetőeljárás szabályszerűségét.

[15] 2021. november 9-i keltezésű beadványában a megtámadott határozat feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezését kifogásolta.

[16] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[17] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ez valósul meg, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével, büntethetőséget kizáró ok ellenében került sor. A felülvizsgálati indítvány, a végszükség utaló tartalma szerint, erre vonatkozó, illetve hivatkozó.

[19] A Btk. 23. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő annak a cselekménye, aki saját, illetve más személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelme érdekében így jár el, feltéve, hogy a cselekmény nem okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett.

[20] A Btk. 23. § (2) bekezdése kimondja, hogy nem büntetendő, aki azért okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett, mert ijedtségből vagy menthető felindulásból nem ismeri fel a sérelem nagyságát.

[21] A végszükség két jogilag védett érdeknek az összeütközése, ahol az egyiknek a védelme csak a másiknak a megsértésével lehetséges. A végszükségben cselekvő személy véletlenül keletkezett, vagy más személy által teremtett veszélyt hárít el. A veszély elhárításának joga mindenkit megillet szükséghelyzetben, valamint gondatlan bűncselekménnyel szemben.

[22] A végszükség esetében a szabályozás szintjén külön kerül meghatározásra a társadalomra veszélyességet, illetve a bűnösséget kizáró végszükség. Ha a veszélyt kisebb, enyhébb vagy azonos sérelem okozásával hárítják el, mint amivel az fenyegetett, a cselekmény nem veszélyes a társadalomra, míg ha a megmentett és a feláldozott jogi tárgy vagy a sérelem nagyobb, mint a mentett érték, már csak a büntetendő cselekményt elkövető bűnösségének a kizárása lehetséges.

[23] A Btk. 23. § (1) bekezdése a társadalomra veszélyességet kizáró végszükséget határozza meg, melyből látható, hogy végszükségről csak valamilyen veszélyhelyzetben lehet szó.

[24] Jelen ügyben a terhelt tekintetében a végszükség megállapításhoz szükséges törvényi feltételek nem állnak fenn.

[25] Az irányadó tényállás szerint ugyanis a terhelt esetében nem alakult ki közvetlen veszélyhelyzet, ugyanis a munkavállalás szükségességének az érzete ilyet nem alapo meg. Veszélyhelyzet hiányában pedig a végszükség megállapítása fogalmilag kizárt.

[26] A terhelt által hivatkozott elnehezült élethelyzete még vélt végszükséget sem eredményezett, amihez az kell, hogy az elkövető valamely társadalomra veszélyességet kizáró körülmény meglétét tévesen feltételezi.

[27] A terhelt tekintetében tehát nem volt megállapítható két olyan jogilag védett érdeknek az összeütközése, amely során az egyiknek a védelme csak a másiknak a megsértésével lehetséges.

[28] A terhelt magatartása megállapíthatóan arra irányult, hogy az ellene folytatott büntetőeljárás alól kivonja magát, és a bűnügyi felügyelet tartama alatt a számára meghatározott lakást a kényszerintézkedés szabályainak megszegésével (a nyomkövető eltávolításával), munkavállalásra hivatkozva önkényesen elhagyja.

[29] A kényszerintézkedés szabályainak a figyelmen kívül hagyását – így azok tudatos megszegését – mutatja, hogy a terhelt nem kezdeményezte a Be. 292. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak módosítását, a munkavégzéshez szükséges engedély iránt kérelmet nem terjesztett elő.

[30] A terhelt az irányadó tényállás tartalmát kifogásolva sérelmezte a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét.

[31] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[32] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[33] A bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy konkrét ügyben, illetve az adott terhelt esetében mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménynek, és azt miként értékeli.

[34] Az anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége nem – így a büntetés kiszabási tényezők értékelése sem – képezheti, ezért felülvizsgálatban az sem támadható, illetve vizsgálható, hogy az eljáró bíróság miként vette figyelembe a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket.

[35] Az indítvány viszont valójában az eljáró bíróság ezen mérlegelési tevékenységét támadta a szabadságvesztés büntetés enyhítését célozva, amelyre felülvizsgálati eljárásban nincs törvényi lehetőség.

[36] A terheltnek a többszörös visszaesői minőséggel és a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos kifogásait illetően a Kúria utal a Be. 650. § (1) bekezdés c) pontjára, amely szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható. A Be. 671. § 16. pontja szerint egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben az elítélt visszaesői minőségéről, a 4. pontja szerint pedig akkor, ha a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésről a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

[37] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[38] Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[39] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[40] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. november 29.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ